



MWH

BUILDING A BETTER WORLD

**Bovengrondverkenning
toekomstige zoutwinninglocaties
AkzoNobel in de gemeente
Haaksbergen.**

concept

In opdracht van	Akzo Nobel Base Chemicals bv
Opgesteld door	MWH B.V.
Projectnummer	M08B0120
Documentnaam	P:\Milz08\M08B0120\rapportage\m08b0120 PAKO def 2008-10-27.r03.doc
Datum	13 oktober 2008

Postadres
Postbus 5076
6802 EB ARNHEM
Nederland
T +31(0)26 7513300
F +31(0)26 7513818

Bezoekadres
Westervoortsedijk 50
6827 AT ARNHEM
Nederland
www.mwhglobal.nl

KVK Haaglanden 27 18 43 23
ING Bank Delft 65 93 74 331
IBAN NL 63 ING B 0659 374331/BIC INGBNL2A
MWH is ISO9001:2000 en VCA** gecertificeerd

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Achtergrond en planning zoutwinning	6
1.2	Doelstelling	6
1.3	Leeswijzer	7
2	Werkwijze	8
2.1	Informatievergaring	8
2.2	Interpretatie van de afzonderlijke thema's	9
2.3	Thema's in kaart per interessegebied	10
2.4	Waardering van thema's in overzichtskaart	11
2.5	Interpretatie en advies per interessegebied	12
3	Interpretatie bovengrond thema's	13
3.1	Beschrijving en interpretatie aspecten bovengrond	13
3.2	Overzicht thema's, bronnen en rating	27
4	Waardering per deelgebied	28
4.1	Deelgebied Haaksbergen	28
4.2	Deelgebied Sluitersveld	29
4.3	Deelgebied Buurse	30
5	Conclusie en aanbevelingen	32
5.1	Conclusie	32
5.2	Aanbevelingen	32
	Bronvermelding	34

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en planning zoutwinning

Op basis van het meest recente ondergrondmodel en de kansen en belemmeringen vanuit de bovengrondse ruimtelijke ordening heeft het management van Akzo Nobel Base Chemicals bv (verder AkzoNobel) een eerste selectie gemaakt van zogenaamde 'interessegebieden', die mogelijk in aanmerking komen voor nader onderzoek naar de mogelijkheden om er op de extra lange termijn zout te winnen. Voor deze zes interessegebieden heeft MWH vervolgens een evaluatie uitgevoerd om inzicht te krijgen in de voor- en nadelen van elk van deze gebieden¹.

Op basis van deze evaluatie heeft AkzoNobel het gebied Haaksbergen als eerste geselecteerd voor de uitvoering van nader onderzoek. In dit gebied lijkt winning van Zechstein-zout goed mogelijk. Dit nader onderzoek moet ertoe leiden dat AkzoNobel voldoende inzicht krijgt in de bovengrondse en ondergrondse geschiktheid van het gebied om hiervoor een business case uit te werken en de volgende stap naar exploratieonderzoek te kunnen maken. MWH heeft hiervoor inmiddels nader onderzoek naar de ondergrond uitgevoerd.

Ook wat betreft de bovengrond is middels nader onderzoek meer inzicht nodig in de kansen en belemmeringen. Het in 2006 opgestelde bovengrondse model door Oranjewoud, is opgesteld voor het gehele Twentse zoekgebied, een gebied van 450 km², en kent derhalve onvoldoende detailniveau voor het nu gewenste nadere inzicht. In voornoemd rapport is uitsluitend gebruik gemaakt van ruimtelijke informatie op provinciaal niveau. Om een meer gedetailleerd beeld van de interessegebieden te krijgen is in dit onderzoek ook gebruik gemaakt van de aanwezige gemeentelijke bestemmingsplannen.

1.2 Doelstelling

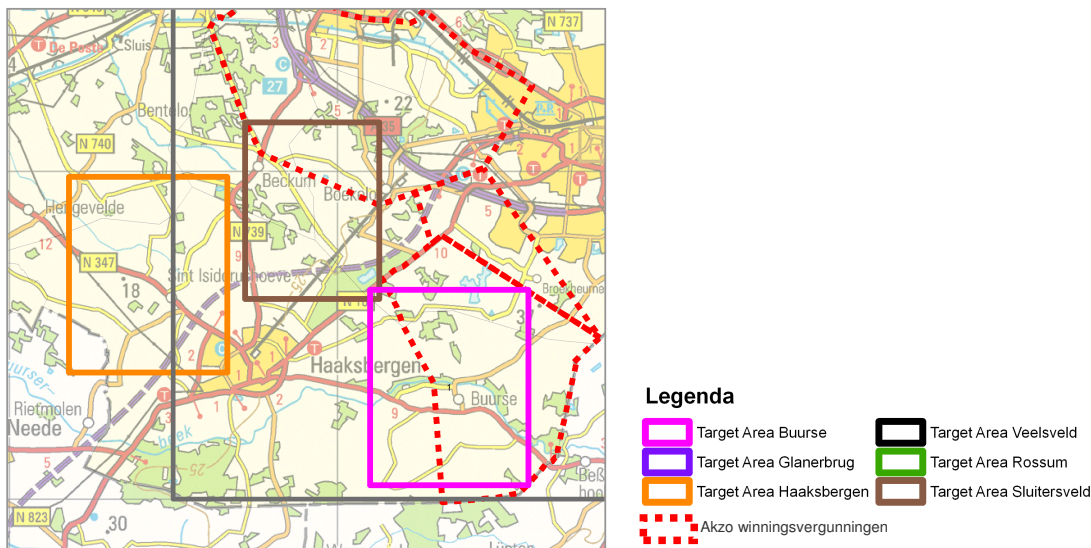
In opdracht van AkzoNobel heeft MWH een inventarisatie uitgevoerd naar de bovengrondse, huidige en geplande, situatie in de gemeente Haaksbergen, specifiek in de drie zogenaamde 'interessegebieden' en de daaruit voortkomende kansen en belemmeringen voor toekomstige zoutwinning. De doelstelling is de mogelijkheden en beperkingen die de bovengrond biedt in één model te integreren met de zoutwinmogelijkheden in de ondergrond.

¹ Evaluatie Interessegebieden en mogelijkheden nader onderzoek ondergrond Twente, MWH, 22 februari 2008.

1.2.1 Interessegebieden

De inventarisatie betreft het grondgebied van de gemeente Haaksbergen binnen de drie interessegebieden (zie kaartje):

- Interessegebied Haaksbergen (Sint Isidorushoeve (oranje));
- Interessegebied Sluitersveld (Beckum-Boekelo (bruin));
- Interessegebied Buurse (roze).



1.3 Leeswijzer

Dit rapport is in drie delen opgebouwd. In hoofdstuk twee wordt de gehanteerde werkwijze beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke bronnen zijn geraadpleegd, hoe de interpretatie tot stand is gekomen en hoe de opbouw van de kaarten is uitgevoerd. In hoofdstuk drie worden de thema's toegelicht en geïnterpreteerd. Tevens is middels een beoordelingssysteem een waardering aan de thema's gegeven. Hierdoor is in een oogopslag duidelijk in hoeverre een thema kansen biedt of knelpunten oplevert.

In hoofdstuk vier wordt per interessegebied een advies gegeven over de mogelijkheden van zoutwinning op basis van bovengrondse ruimtelijke randvoorwaarden.

In hoofdstuk 5 beschrijven we onze conclusie van dit onderzoek en geven we onze aanbevelingen weer.

In de bijlagen zijn de kaarten met thema's opgenomen per interessegebied. Daarnaast zijn per interessegebied zogenaamde ratingkaarten opgenomen waarin de thema's zijn gecombineerd en een beeld wordt gegeven van de mogelijkheden voor zoutwinning op grond van de bovengrondse ruimtelijke randvoorwaarden. Een overzichtskaart met alle drie de deelgebieden en de rating op groot formaat is tevens onderdeel van dit rapport.

2 Werkwijze

De algehele werkwijze en werkvolgorde die is gehanteerd bestaat uit:

1. Informatievergaring
2. Interpretatie van de afzonderlijke (bovengrond) thema's
3. In kaart brengen van de afzonderlijke thema's per interessegebied
4. Overzichtskaart van de waardering van themakaarten voor de gemeente Haaksbergen
5. Interpretatie en advies per interessegebied

Deze stappen worden hieronder verder toegelicht. De inhoudelijke invulling is in de daaropvolgende hoofdstukken beschreven en weergegeven in de kaarten die als bijlage zijn toegevoegd.

2.1 Informatievergaring

2.1.1 Vier invalshoeken

De bovengrondse kansen en belemmeringen voor zoutwinning in het zoekgebied Twente zijn in 2006 reeds op hoofdlijnen onderzocht door Oranjewoud. In onderhavig rapport is ingezoomd op de drie interessegebieden binnen de grenzen van de gemeente Haaksbergen. De mogelijkheden en beperkingen zijn vanuit vier invalshoeken nader beoordeeld:

1. de beleidsvelden bovengronds van de gemeente Haaksbergen:
 - in het gemeentelijk bestemmingsplan zijn de bestaande en geplande ruimtelijke bestemmingen van een bepaald gebied weer gegeven. Hieraan zijn voorschriften verbonden. Deze voorschriften zijn samen met de bestemmingsplankaart wettelijk bindend voor alle partijen. Afwijkingen van het bestemmingsplan zijn mogelijk, echter niet in alle gevallen. Het is dus niet zo dat reeds bestemde gronden 'op slot' zitten. De procedure om een wijziging van bestemming te doorlopen kan vele maanden zo niet jaren duren. Hiermee moet bij eventuele vervolgstappen rekening worden gehouden.
 - In het ontwerp Structuurplan Haaksbergen 2015 is aangegeven in welke richting de ruimtelijke ontwikkelingen de komende jaren gaan plaatsvinden. Dit structuurplan is alleen bindend voor het gemeentebestuur. De ontwikkelingen die in de gemeente Haaksbergen plaatsvinden, bieden kansen om met de ontwikkeling van de zoutwinninglocaties bij aan te sluiten. Ook op locaties die daarvoor op het eerste gezicht niet geschikt lijken, zoals sommige nieuwe natuurterreinen. Om in te kunnen spelen op deze nieuwe ontwikkelingen is in een vroegtijdig stadium participeren in de ontwikkelingsprocessen een must.
2. belemmeringen vanuit de Waterschappen. De Waterschappen beheren de meeste lokale oppervlaktewateren. Effecten van de geplande activiteiten op deze wateren en gerelateerd beleid van het waterschap is in kaart gebracht.
3. actuele stand van zaken van eerder door Oranjewoud onderzochte provinciale- en rijksbeleidsvelden inclusief waar mogelijk een doorkijk naar toekomstige beleidsontwikkeling in de drie interessegebieden in de gemeente Haaksbergen.
4. actuele stand van zaken van bovengenoemde beleidsvelden inclusief waar mogelijk een doorkijk

naar toekomstige beleidsontwikkeling in het gedeelte van de gemeente Haaksbergen dat gelegen is buiten het in 2006 door Oranjewoud bestudeerde zoekgebied.

2.1.2 Thema's

De gegevens uit de verschillende genoemde bronnen hebben we gegroepeerd in:

- wonen, werken en recreëren;
- water;
- natuur;
- landschap en cultuur;
- overig thema's (deze thema's hangen niet met elkaar samen).

Deze thema's beslaan de geïnventariseerde bronnen en beleidsvelden. De thema's zijn opgebouwd uit meerdere deelthema's. Een voorbeeld hiervan is het thema 'natuur'. Hieronder vallen onder andere de (inter)nationale Natura 2000 gebieden maar ook de verschillende deelthema's waaruit de provinciale ecologische hoofdstructuur is opgebouwd. Deze en andere afzonderlijke thema's zijn in hoofdstuk 3 beschreven.

Alleen de thema's die daadwerkelijk van toepassing zijn binnen de drie zoekgebieden (interessegebieden) in de gemeente Haaksbergen zijn opgenomen in de kaarten.

2.2 Interpretatie van de afzonderlijke thema's

2.2.1 Uitgangspunten

Bij de interpretatie is gebruik gemaakt van de volgende uitgangspunten:

- gegevens die door de verschillende overheidsorganen ter beschikking zijn gesteld of op andere wijze zijn verkregen;
- het onderzoek bevat de bovengrondse mogelijkheden en de beperkingen voor onderstaande activiteiten en voorzieningen:
 - ondergronds ontwikkelen van zoutwincavernes;
 - bovengrondse faciliteit om toegang te verschaffen tot de te ontwikkelen cavernes;
 - bereikbaarheid van de zoutwinlocatie via een leidingtracé naar de zoutfabriek te Hengelo.

Voor zoutwinning worden in een 'winningsveld' verschillende boringen gezet, die verbonden zijn met leidingen. Dit is afhankelijk van de bereikbaarheid (diepte en dikte van het pakket) en de veiligheidseisen voor de winning van het zout, waarvoor onder andere maximale cavernehoogtes en onderlinge afstanden gelden. Bovengronds wordt een boring afgewerkt met een gebouwtje dat ca. 50 m² kan beslaan of groter als er meerdere boringen vanuit één locatie worden uitgevoerd.

2.2.2 Beoordeling

Van de onderzochte thema's is aan de hand van literatuurstudie bepaald in hoeverre de gewenste activiteiten van AkzoNobel passen binnen de gestelde kaders. Omdat dit in veel gevallen geen zwart-wit conclusie oplevert, is onderscheid gemaakt tussen vier verschillende waarderingen. Deze staan onder het kopje 'Waarderingssystematiek' verder toegelicht.

Indien een thema niet zondermeer geschikt lijkt voor zoutwinning is gekeken naar de speelruimte die

er binnen het beleid of de regelgeving is. Deze speelruimte kan binnen het betreffende beleidsveld worden gevonden maar kan ook een meer actieve rol van AkzoNobel vragen. Aanwenden van een actieve rol is beschreven in paragraaf 2.4.

Om de mogelijkheden van zoutwinning en aanverwante activiteiten binnen de invloed van een thema in te passen is een waardering toegekend. Deze waardering is gebaseerd op twee facetten.

1. de *kans* dat een thema invloed heeft op de mogelijke winning van zout
2. de *impact/het risico* van het betreffende thema.

Zo is bijvoorbeeld het thema ecologische verbindingzone niet geschikt om zout te winnen vanwege de natuurwaarde die het heeft. Omdat het gaat om een relatief smalle strook land en/of water zijn de beperkingen voor de winning van zout minimaal. Een winningsput zou enkele tientallen meters verderop geen probleem vormen. Het thema wordt dan beoordeeld als 'Ja, mits....', in plaats van 'Nee'.

2.2.3 Waarderingssystematiek

Om op een uniforme manier de kansen en/of beperkingen voor de winning van zout en de ruimte voor buisleidingen aan te geven, is een systematiek ontwikkeld. Bij de interpretatie van de thema's zijn vier conclusies mogelijk;

- Winning en aanleg buisleidingen mogelijk → Ja ★★★★★
- Winning en aanleg buisleidingen mogelijk onder voorwaarden → Ja, mits ★★★
- Winning en aanleg buisleidingen alleen mogelijk onder strikte voorwaarden → Nee, tenzij ★★
- Winning en aanleg buisleidingen niet mogelijk → Nee ★

De conclusies worden weergegeven in een aantal sterren. Deze geven aan hoe groot de kansen zijn om in een gebied waar betreffende thema's een rol spelen, zoutwinning te ontwikkelen en/of buisleidingen aan te leggen. Deze sterren zijn ook toegepast bij de beoordeling van de drie interessegebieden.

2.3 Thema's in kaart per interessegebied

2.3.1 Opbouw van de themakaarten

De themakaarten bevatten een of meerdere thema's. Meerdere thema's op een kaart impliceren een functionele overlap tussen de betreffende thema's. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de kaarten van PEHS, bestaande natuur en water.

Per interessegebied is een set kaarten gemaakt waarop de hoofdthema's zijn weergegeven:

- wonen, werken en recreëren;
- water;
- natuur;
- landschap en cultuur;
- overig thema's (deze thema's hangen niet met elkaar samen).

Deze opdeling in vijf themakaarten houdt de kaarten leesbaar. Een grote hoeveelheid categorieën in dezelfde kaart staat een helder overzicht en goed begrip van de situatie in de weg. Sommige functies en bestemmingen overlappen elkaar, waardoor de functies in één kaart niet duidelijk genoeg weergegeven worden.

De kaarten geven inzicht in de ruimtelijke opbouw van de interessegebieden. Ze ondersteunen in kaartbeeld de beschrijving van de thema's, zoals ze zijn beschreven in paragraaf 3.1. Ter oriëntatie geeft elke kaart de bebouwingskernen, wegen, gemeentegrenzen en de grens van de interessegebied weer.

De kaartlagen zijn niet geclipt op de grens van de interessegebieden. Ze geven ook de situatie weer buiten de randen van de zoekgebieden. Ze beslaan de gehele gemeente Haaksbergen voor een beter overzicht/begrip van de samenhang in het gebied. Om een beeld te krijgen van de gehele gemeente Haaksbergen en directe omgeving is ook een overzichtskaart toegevoegd met de rating.

2.3.2 Beschikbaarheid

Voor deze inventarisatie is gebruik gemaakt van verschillende bronnen.

De basisgegevens voor de bestaande situatie wonen, bedrijventerrein, bos en natuur zijn afkomstig uit de topografische kaart (bron 7). Deze bestanden zijn gedigitaliseerd en omgezet naar de categorieën, zoals in dit onderzoek worden gebruikt.

Deze basiskaart is aangevuld en gecontroleerd met gegevens uit het bestemmingsplan 'Buitengebied Haaksbergen' (bron 1) en het 'ontwerp Structuurplan Haaksbergen 2015' (bron 2). De bestemmingsplankaarten waren niet in een digitaal uitwisselingsbestand beschikbaar en zijn daarom vanaf PDF bestand handmatig gedigitaliseerd naar ArcGISKaartbestanden.

Nieuwe ontwikkelingen in het gebied zijn ook overgenomen uit de shapefiles van 'de Nieuwe Kaart' (bron 8).

De provincie Overijssel heeft de bestanden van het streekplan in GIS formaat aangeleverd, met o.a. gegevens van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, nieuwe natuur, waterwinnings- en aandachtsgebieden.

2.4 Waardering van thema's in overzichtskaart

2.4.1 Opbouw van de kaarten

Om tot een eindbeeld te komen is aan alle thema's een rating toegekend. De rating van alle thema's is weergegeven in één kaart. Op plekken waar verschillende thema's elkaar overlappen is het thema met de laagste rating (met de meeste beperkingen) leidend voor de beoordeling. Er vindt dus geen optelling plaats. Een gebied met drie thema's van drie sterren is niet minder of meer geschikt dan een gebied met één drie sterren thema. De mogelijkheden zijn daar min of meer gelijk, alhoewel de inspanning om de zoutwinning te realiseren groter zal zijn als er rekening gehouden moet worden met meerder thema's.

2.4.2 Kaartweergave ratingkaart

Voor de waardering is de toekenning van een rating op basis van de hoeveelheid sterren in de attribuutabel gebruikt. De bestemmingen zijn gegroepeerd op basis van de toegekende rating. De the-

ma's met dezelfde rating hebben allemaal dezelfde kleur. Voor de opbouw van de totale ratingkaart is gebruik gemaakt van een lagenmethode. De minst geschikte gebieden (*) vormen de bovenlaag en de meest geschikte gebieden (****) de onderlaag. Wanneer thema's elkaar overlappen, is de bovenste laag zichtbaar. Dat is dan de laag met de laagste rating. Een gebied is zo geschikt als de zwakste schakel weergeeft.

2.5 Interpretatie en advies per interessegebied

Per interessegebied wordt aan de hand van de gecombineerde kaarten beschreven welke gebieden het meest in aanmerking komen voor de winning van zout door AkzoNobel. Hierbij kan aan de rating worden gezien welke gebieden het meest geschikt zijn en welke gebieden meer inspanning vragen alvorens er zoutwinning plaats kan vinden.

3 Interpretatie bovengrond thema's

3.1 Beschrijving en interpretatie aspecten bovengrond

Bij de interpretatie zijn de thema's gegroepeerd naar beleidsveld. Deze groepering vloeit voort uit de samenhang die deze thema's beleidsmatig en inhoudelijk hebben. Op de kaarten zijn deze combinaties ook gemaakt zodat duidelijk wordt wat de overlap van de thema's is en wat dit betekend voor de rating. De groepen die worden onderscheiden zijn:

- wonen, werken en recreëren;
- water;
- natuur;
- landschap en cultuur;
- overig thema's (deze thema's hangen niet met elkaar samen).

Per thema is een omschrijving gegeven, een interpretatie en de daarmee samenhangende rating. Tevens zijn de primaire gegevensbronnen opgenomen. Voor een volledige bronnenlijst wordt verwezen naar de bronverwijzing achter hoofdstuk 5.

Bij een aantal thema's is een inleidende beschrijving gegeven. Het thema Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) bestaat uit een aantal afzonderlijke thema's. De PEHS is als thema niet gewaardeerd (grijze sterren), de afzonderlijke thema's binnen de PEHS wel. Dit omdat de PEHS uit verschillende bestaande en te realiseren thema's bestaat die elk een andere rating hebben gekregen. Indien een thema niet relevant is in de interessegebieden is dit aangegeven middels grijze sterren. De kleur van de sterren correspondeert met de kleur van de 'rating' in de ratingkaart.

3.1.1 Wonen, werken en recreëren

Woonbestemmingen bestaand Bron: div. bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	
<i>Omschrijving</i> De bestemming woondoeleinden omvat alle gronden die uitsluitend voor deze functie zijn bestemd. Deze gronden liggen zowel in de kernen van Haaksbergen, St. Isidorushoeve en Buurse, tevens verspreid in het buitengebied.	
<i>Interpretatie</i> Gezien de gevoeligheid van de functie en het daarmee samenhangende beleid, is het uitgesloten dat hier zoutwinning en aanverwante activiteiten plaats kunnen vinden. Daarnaast is de grond intensief gebruikt door de bebouwing, de wegen, kabels en leidingen waardoor het lastig wordt de zoutwinning met bijbehorende leidingen daar ook nog aan te leggen.	
Woonbestemmingen gepland Bron: ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015	
<i>Omschrijving</i> Om het woningaanbod van de gemeente Haaksbergen op peil te houden, te voldoen aan de vanuit het regioverband Twente opgestelde woningbouwopgave en aan autonome groei ruimte te bieden, zijn in het ontwerp Structuurplan 2015 gebieden aangewezen waar genoemde doelstelling in de toekomst verwezenlijk kunnen worden.	
<i>Interpretatie</i> Gezien de gevoeligheid van de functie, de druk op het woningaanbod en het daarmee samenhangende beleid om het woningaanbod te verhogen, is het uitgesloten dat hier zoutwinning en aanverwante activiteiten plaats kunnen vinden.	
Bedrijfsbestemming bestaand Bron: div. bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	
<i>Omschrijving</i> De bestemming bedrijfsdoeleinden omvat alle gronden die uitsluitend voor deze functie zijn bestemd. Deze gronden liggen zowel in de kernen van Haaksbergen, St. Isidorushoeve en Buurse, tevens verspreid in het buitengebied.	

Interpretatie

De bestaande bedrijfsterreinen zijn in principe niet geschikt voor zoutwinning en aanverwante activiteiten. De bestaande terreinen liggen binnen of direct aan de kernen, zodat winning van zout vanuit dat oogpunt niet wenselijk is. Het potentieel aan bedrijfsterrein binnen de gemeente Haaksbergen wordt in de komende jaren vergroot. Activiteiten die de ruimte voor bedrijven beperken zullen niet worden toegestaan. Op plaatsen waar de zoutwinning de bestaande bedrijvigheid niet aantast in ruimte, gebouwen, leidingen of de stabiliteit van de ondergrond, kan de zoutwinning in goed overleg wel plaatsvinden. Terreinen die in het buitengebied liggen zijn niet perse uitgesloten, indien de eigenaar mee wil werken en een bestemmingswijziging door de gemeente wordt gesteund. De ontwikkeling op locaties van bestaande bedrijven vraagt om een maatwerkaanpak.

Bedrijfsbestemming gepland

Bron: ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015



Omschrijving

Binnen de regio Twente is een grote behoefte aan reguliere bedrijfsterreinen. De gemeente Haaksbergen wil hier invulling aan geven door ruimte te reserveren voor toekomstige ontwikkelingen. Ruimte wordt gereserveerd in het noorden en westen van Haaksbergen, aansluitend aan bestaande terreinen. Daarnaast is beperkte ruimte gereserveerd in de kern St. Isidorushoeve.

Interpretatie

In het proces van gebiedsontwikkeling kan gezocht worden naar aansluiting voor de winning van zout. De functies zoutwinning en bedrijventerrein zijn in principe niet strijdig indien de voorbereidende werkzaamheden voor de zoutwinning (boring, aanleg infrastructuur) voor of tijdens de ontwikkeling van de bedrijfsterreinen plaatsvinden. Bij het bepalen van de hoeveelheid uitgeefbaar bedrijfsterrein is geen rekening gehouden met zoutwinning. Dit vraagt om vroegtijdige afstemming met de gemeente Haaksbergen. Hierbij speelt zoutwinning als economische drager een belangrijke rol.

Recreatie bestaand

Bron: div. bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen



Omschrijving

Het gaat bij deze bestemmingen zowel om dag- als verblijfsrecreatie waarbij het landschap en de cultuurhistorie als belangrijke dragers gelden.

Interpretatie

De functie recreatie laat zich niet combineren met zoutwinning en aanverwante activiteiten. Rust en behoud van landschappelijke kwaliteiten mogen niet worden aangetast. Zoutwinning dient deze 'waarden' te waarborgen. Zoutwinning brengt te veel risico mee voor vakantiewoningen en recreatievoorzieningen.

Recreatie gepland

Bron: ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015



Omschrijving

Binnen de gemeente Haaksbergen zijn gronden gereserveerd voor het realiseren van actieve-, dag- en verblijfsrecreatie. Hierbij zijn het landschap en cultuurhistorie belangrijke dragers.

Interpretatie

De geplande recreatieterreinen laten zich niet combineren met zoutwinning en aanverwante activiteiten. Rust en behoud van landschappelijke kwaliteiten mogen niet worden aangetast. Zoutwinning dient deze 'waarden' te waarborgen. De functie is gelijkwaardig met geplande woningbouw.

Agrarische cultuurgronden

Bron: bestemmingsplannen Haaksbergen

**Omschrijving**

Het betreft agrarische cultuurgrond ten behoeve van de exploitatie van het grondgebonden agrarisch bedrijf, met handhaving en bescherming van aanwezige en potentiële landschappelijke waarden.

Interpretatie

Deze gronden zijn in principe geschikt als zoutwinninglocatie en aanverwante activiteiten. Er is een bestemmingswijziging noodzakelijk maar de (dan) omliggende agrarische bestemmingen zijn niet strijdig met zoutwinning.

N18 tracé

Bron: Trajectnota/MER (TN/MER) N18 Varsseveld-Enschede, Rijks-waterstaat 2008

**Omschrijving**

Op dit moment vindt er een planstudie plaats naar de mogelijke tracés voor de omlegging en verbreding van de N18. In september 2008 wordt Trajectnota/MER N18 ter inzage gelegd. Over het uiteindelijke verloop van het tracé is derhalve geen bindende uitspraak te doen.

Hoofddoelstelling van de maatregelen voor het nieuwe tracé om de problemen op en rond de N18 te verminderen: 'De verkeersveiligheid en de leefbaarheid vergroten en de economie stimuleren, ook na 2020: minder verkeersslachtoffers, minder barrièrewerking, minder geluidhinder en betere reistijden.' In de trajectnota worden tien varianten voorgesteld. Rondom Haaksbergen resulteren deze varianten in de zuidelijke ligging: aanpassing van het bestaande traject van de N18 of in de noordwestelijke ligging: aanleg van een nieuw tracé.

De Trajectnota/MER (TN/MER) van de N18 Varsseveld-Enschede ligt van 12 september tot 23 oktober 2008 ter visie. Volgens de huidige plannen bepalen bestuurders en de politiek hun standpunt na de verwerking van inspraak en advies. Het ontwerp tracébesluit wordt in 2009 afgerond. Zodra hiervan de inspraak- en adviesronde heeft plaatsgevonden, zal het tracébesluit vastgesteld worden, zodat vanaf 2011 de uitvoering van start kan gaan. (bron 5)

Interpretatie

Met de realisatie van de nieuwe N18 wordt niet begonnen voor 2011. Met eventuele zoutwinning wordt in een later stadium begonnen. Zolang het tracé van de N18 nog niet is vastgelegd kan hier maar beperkt rekening mee gehouden worden.

De vernieuwing van de N18 biedt kansen om met de aanleg van leidingen bij aan te sluiten; het landschap wordt niet extra verstoord en er is minder administratieve rompslomp. De weg loopt van Varssseveld naar het knooppunt met de A35 bij Enschede en Usselo, waar momenteel winning van Rötzout plaatsvindt (Twekkelo). Het is mogelijk om vanaf het huidige leidingstelsel via het wegtracé nieuwe winningslocaties te ontsluiten.

3.1.2 Water

Oppervlaktewater en waterbergingsgebieden					
Bron: Waterschap					
<i>Omschrijving</i>					
Als algemene stelregel geldt dat er geen ruimte voor het vasthouden en bergen van water verloren mag gaan door bijvoorbeeld stedelijke ontwikkeling. Hierbij is het compensatie beginsel van toepassing. In het Waterhuishoudingsplan (Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008) worden waterlopen geïntroduceerd met het streefbeeld belevingswater. Hier dient de inrichting en het waterbeheer gericht te zijn op landschap en recreatie. De ruimtelijke consequenties voor andere functies zijn beperkt. Sommige van deze waterlopen zijn ook aangewezen als ecologische verbindingszone met een provinciaal belang.					
<i>Interpretatie</i>					
Met uitzondering van ecologische verbindingszones vormen de waterlopen in de interessegebieden geen belemmering voor de winning van zout en aanverwante activiteiten. Hierbij moet wel worden voldaan aan de eisen die er vanuit het waterschap worden gesteld, zoals o.a. het behouden of verbeteren van de bestaande capaciteit van de watergangen en het bergend vermogen van een gebied.					

Grondwaterbeschermingsgebieden

Bron: Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008



Omschrijving

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn bedoeld om de waterwinning voor een periode van 25 jaar zo veel mogelijk veilig te stellen. Grondwaterbeschermingsgebieden zijn de gebieden rondom de winningen waar de verblijfstijd van het water maximaal 25 jaar is. Het beleid is vooral gericht op de bescherming van de kwaliteit van het grondwater voor de winning.

Waterwinning trekt grondwater aan uit een gebied dat groter is dan het grondwaterbeschermingsgebied. Deze intrekgebieden zijn bepaald op grond van meetgegevens en modelberekeningen en zijn op de belemmeringenkaart aangegeven. De planologische bescherming van waterwingebieden betreft zowel de intrekgebieden en als de grondwaterbeschermingsgebieden. Bij de grondwaterbeschermings- en intrekgebieden is het 'voorzorgsbeginsel' leidend. Dat betekent dat risicovolle activiteiten en functies in principe worden geweerd. Alleen bij zwaarwegende maatschappelijke belangen en wanneer buiten het intrekgebied redelijke alternatieven ontbreken, kan realisering van risicovolle functies worden toegestaan.

Binnen de gemeente Haaksbergen liggen geen waterwinlocaties noch zoekgebieden voor toekomstige drinkwaterwinning. Op de grens van de gemeente Haaksbergen ligt slechts een klein gedeelte van een grondwaterbeschermingsgebied.

Interpretatie

Zoutwinning en met name de boorlocatie is niet gewenst in grondwaterbeschermingsgebieden. De aanleg van de voorzieningen kan toch toestemming krijgen, indien maatregelen worden getroffen die de waterkwaliteit verbeteren (step-forward) of ervoor zorgen dat de kwaliteit niet achteruit gaat (stand-still principe). De aanleg kan alleen plaatsvinden als de belangen van zoutwinning zwaarwegend zijn en er geen andere geschikte locatie gevonden kan worden. Aangezien in de gemeente Haaksbergen slechts een zeer klein deel van een grondwaterbeschermingsgebied ligt, zijn er voldoende locaties zonder deze belemmering voor inpassing van de zoutwinning.

Wateraandachtsgebieden Bron: Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	
<i>Omschrijving</i> Op de afstemmingskaart ruimte, water en milieu zijn wateraandachtsgebieden landbouw en als wateraandachtsgebieden natuur aangegeven. Deze gebieden hebben als doel de veerkracht in het watersysteem te herstellen. Hiervoor worden ingrepen uitgevoerd voor her-dimensionering van watergangen, vergroting van de vochtopnamecapaciteit van de bodem en retentie van water. Zowel landbouw- (droogteschade) als natuurgebieden (verdroging) kunnen hier baat bij hebben. Bij het herstel van de veerkracht in wateraandachtsgebieden landbouw wordt aansluiting gezocht bij het anti-verdrogingsconvenant dat is gesloten tussen de provincie, de waterschappen en de landbouw. De wateraandachtsgebieden natuur liggen alle binnen de milieubeschermingsgebieden. Uitvoering van het beleid vindt uitsluitend plaats via stimuleringsbeleid en/of, binnen de milieubeschermingsgebieden via een gebiedsgerichte aanpak (bijvoorbeeld in het kader van de reconstructie).	
<i>Interpretatie</i> In de gemeente Haaksbergen liggen alleen wateraandachtsgebieden natuur. Binnen wateraandachtsgebieden is zoutwinning mogelijk, mits de vochtopnamecapaciteit van de bodem niet negatief beïnvloed wordt.	

3.1.3 Natuur

Natura 2000 en de Vogel- en Habitatrichtlijn Bron: www.minInv.nl/	
<i>Omschrijving</i> Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat door de lidstaten van de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura 2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten. Voor behoud van de vitaliteit en diversiteit van natuur is het van belang om internationale maatregelen te nemen. Het netwerk van natuurgebieden moet voltooid zijn in 2010. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Aanwijzing van Natura 2000-gebieden is in 2007 begonnen en wordt in 2008 afgerond. In de gemeente Haaksbergen liggen een tweetal Natura 2000 (Habitatrichtlijn) gebieden. Dit zijn het Haaksbergerveen en Buurserzand en Witte Veen <i>Interpretatie</i> Natura 2000 gebieden zijn gevoelig voor verstoring. Deze gebieden zijn niet geschikt voor zoutwinninglocaties en aanverwante activiteiten.	

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)	
Bron: Streekplan Overijssel 2000+ (juli 2008)	
<i>Omschrijving</i> Voor het herstellen, instandhouden, en ontwikkelen van de natuur in Overijssel is de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) een belangrijk sturend, ruimtelijk concept. De PEHS bestaat uit: • Bestaande wateren, natuur- en bosgebieden; • Nieuwe natuurgebieden; • Beheersgebieden; • Verbindingzones; • Een aantal kleinere 'afrondings'gebieden met blijvende cultuurgrond, die maken dat de PEHS logische buitengrenzen heeft. Deze onderdelen zijn afzonderlijk beoordeeld.	

Bestaande wateren, natuur- en bosgebieden PEHS	
<i>Omschrijving</i> Het betreft de bestaande natuurgebieden (zowel bos als andere vormen) en wateren welke zijn aangewezen als PEHS.	
<i>Interpretatie</i> Deze locaties zijn niet geschikt voor de zoutwinningen aanverwante activiteiten. Bestaande natuur wordt teveel verstoord en risico's van zoutwinactiviteiten zijn onacceptabel.	

Nieuwe natuurgebieden PEHS	
<i>Omschrijving</i> Dit zijn cultuurgronden die op vrijwillige basis verworven worden dan wel waar een overeenkomst particulier natuurbeheer op wordt gesloten. In beide gevallen verandert de functie in natuurgebied. Deze gebieden complimenteren de ecologische hoofdstructuur.	
<i>Interpretatie</i> De locaties waar natuur nog ontwikkeld moet worden, bieden een kans voor de zoutwinning. Om nieuwe natuur te ontwikkelen is er een trekker/financier nodig. Dat kan zijn een overheid of een NGO zoals bijvoorbeeld Natuurmonumenten. Maar ook AkzoNobel kan als trekker optreden. Wanneer AkzoNobel na het plaatsen van de zoutwinputten de omliggende omgeving tot natuur ontwikkelt, worden er twee vliegen in een klap gerealiseerd. AkzoNobel kan zout winnen en de nieuwe natuur heeft een financier en kan worden gerealiseerd. Op die manier werkt AkzoNobel ook aan zijn imago en krijgt de winning draagvlak bij het publiek.	

Ecologische verbindingzone PEHS	
<i>Omschrijving</i> Stelsel van kleine gebieden en lijnvormige elementen die onderdelen van de PEHS verbinden.	
<i>Interpretatie</i> Als de zoutwinning en aanverwante activiteiten het watersysteem van de natte verbindingzones of de natuurwaarden van de droge verbindingzones niet aantast, is de inpassing van zoutwinning goed mogelijk. Gezien de kleinschaligheid van deze verbindingen gaat het hier vooral om een eventuele belemmering voor de aanleg van buisleidingen. Hiervoor hoeven geen belemmeringen te bestaan, technische oplossingen voorkomen schade aan de bovenliggende landschaps- en natuurelementen.	
Beheersgebieden	
<i>Omschrijving</i> Dit zijn cultuurgronden, waar onder handhaving van de oorspronkelijke functie, beheersovereenkomsten afgesloten kunnen worden tot behoud van bestaande en ontwikkeling van nieuwe natuur- en landschapswaarden. In het verleden werden deze gebieden op perceelsniveau begrensd (1 op 1); tegenwoordig wordt een buitengrens (ruime jas) aangegeven waarbinnen beheersovereenkomsten kunnen worden afgesloten.	
<i>Interpretatie</i> De zoutwinning en aanverwante activiteiten zijn hier mogelijk, mits wordt voldaan aan het standstill beginsel, dus als er geen nadelige effecten zijn voor de natuur- en landschapswaarden. Hierbij geldt het zelfde principe als bij nieuwe natuur. Winning en ontwikkeling van nieuwe natuur versterken elkaar.	
Afrondingsgebieden van de PEHS	
<i>Omschrijving</i> Deze gebieden zorgen dat de PEHS logische buitengrenzen heeft. Momenteel zijn dit cultuurgronden en dit blijven ze voorlopig ook.	
<i>Interpretatie</i> De zoutwinning en aanverwante activiteiten zijn hier mogelijk, mits wordt voldaan aan het standstill beginsel, dus als er geen nadelige effecten zijn voor de natuur- en landschapswaarden. Hierbij geldt het zelfde principe als bij nieuwe natuur. Winning en ontwikkeling van nieuwe natuur versterken elkaar. Daarnaast belemmert de huidige landbouwfunctie de winning van zout niet.	

3.1.4 Landschap en cultuur

Belvédère gebieden Bron: www.belvedere.nl , Streekplan Overijssel 2000+ (juli 2008)	
<i>Omschrijving</i> De Nota Belvédère is een Nederlandse beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. De doelstelling van de nota is de cultuurhistorische waarde meer prioriteit te geven bij de inrichting van Nederland. De overheid erkent daarmee dat cultuurhistorie een inspiratiebron kan zijn voor (landschaps) architectuur en ruimtelijk ontwerp, waardoor tevens de positie van het cultuurhistorisch erfgoed wordt versterkt. Erkend wordt dat er tussen de zorg voor het cultuurhistorisch erfgoed en de dynamiek van de ruimtelijke inrichting een spanning bestaat. Er moet gezocht worden naar een nieuw evenwicht tussen behoud en ontwikkeling. Er moeten nieuwe gebruiksmogelijkheden voor oude landschappen en bouwwerken worden gezocht, want zonder vitale functies gaat het cultuurhistorisch erfgoed verloren. De nota heeft niet de status van een wet, maar moet worden gezien als een bron van inspiratie voor provinciaal en lokaal beleid, voor concrete ontwerpopgaven en ruimtelijke plannen. Heel zuid-Twente is als Belvédère gebieden aangeduid. De provincie Overijssel ondersteunt de intenties uit de nota. De identiteit en de ruimtelijke kwaliteit van het landschap wordt mede bepaald door de aanwezige aardkundige waarden, archeologische waarden en het cultureel erfgoed. In algemene zin is het provinciale beleid gericht op het behoud c.q. de bescherming van deze voor Overijssel unieke waarden. Anders dan het Rijk richt het beleid van de provincie zich op de afzonderlijke onderdelen van het cultureel erfgoed: archeologie, historisch landschap en historische bebouwing. Bij concrete planontwikkeling moet het behoud van de waardevolle elementen betrokken worden.	
<i>Interpretatie</i> Het behoud van cultuurhistorische waarde moet in het concrete plan meegenomen worden. Historische landschappelijke elementen en gebouwen moeten behouden blijven. De indeling van de Belvédère gebieden is erg algemeen en is een richtlijn voor de inrichting. Het vormt geen belemmering voor de ontwikkeling. De Belvédère gebieden nemen we daarom niet mee als kaartbeeld. Archeologie wordt afzonderlijk behandeld.	
Archeologisch waardevol terrein Bron: bestemmingsplan buitengebied gemeente Haaksbergen	
<i>Omschrijving</i> Deze (dubbel)bestemming is toegekend aan terreinen die volgens de monumentenwet een beschermde status hebben verkregen. In de kaart liggen deze terreinen buiten zoekgebied Buurse.	
<i>Interpretatie</i> Zoutwinning en aanverwante activiteiten zijn strijdig met de beschermde status van deze gebieden. Derhalve zijn deze terreinen uitgesloten als mogelijke zoutwinlocaties.	

Gebieden met een indicatieve archeologische waardeBron: IKAW, www.racm.nl*Omschrijving*

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarde (IKAW) zijn de gebieden aangegeven met een hoge, middelhoge en lage archeologische verwachtingswaarde. De verwachtingswaarde is toegekend op grond van historische kennis en/of specifieke gebiedskenmerken. De provincie Overijssel schrijft voor in haar streekplan: "In lijn met het Verdrag van Valetta (ratificatie door Nederland in 1997) richt de provincie zich op behoud van het archeologisch erfgoed. Dit betekent dat in een vroeg stadium van ruimtelijke planvorming de belangen van de archeologie moeten worden meegenomen. Uitgangspunt is behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem ter plekke. In beginsel zijn financiële consequenties van een en ander voor de initiatiefnemer."

Interpretatie

De indicatieve archeologische waarden hoeven geen belemmering te vormen voor zoutwinning. De ontwikkeling is mogelijk, mits archeologisch onderzoek wordt uitgevoerd, voordat ontwikkeling plaatsvindt. De ingrepen die nodig voor zoutwinning, de boringen en de sleuven voor aanleg van de leidingen, zullen geen grote invloed hebben op mogelijke archeologische relicten in de ondergrond. In de 'rating' zijn alleen de gebieden met een hoge indicatieve archeologische waarde meegenomen. In deze gebieden is de kans het grootst dat extra inspanningen moeten plaatsvinden voorafgaand aan de ontwikkeling van zoutwinning. Afhankelijk van de archeologische vondsten moeten deze eerst gekarteerd worden voordat het project verder kan gaan. Het kan voorkomen dat er zeer waardevolle vondsten worden gedaan waardoor vertraging optreedt of de activiteit niet op de betreffende locatie gerealiseerd kan worden.

Aardkundig waardevol terreinBron: <http://www.meetnetlandschap.nl/>*Omschrijving*

Aardkundige waarden hebben betrekking op reliëf en bodem. Ze zijn de drager van het afwisselende landschap. Er is sprake van een grote variatie aan streekgebonden karakteristieke aardkundige elementen.

Interpretatie

Gebieden met de bestemming 'aardkundig waardevol terrein' komen niet binnen de interessegebieden voor. Dit thema wordt niet meegenomen in de kaarten en de beoordeling.

3.1.5 Overige thema's

Hoogspanningsleidingen Bron: Bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	
<i>Omschrijving</i> De zones waar hoofdtransportleidingen ten behoeve van gas- en olietransport gebundeld zijn, zijn op de belemmeringenkaart aangegeven. Grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen die mogelijke aanleg van leidingen kunnen blokkeren, zijn niet toegestaan. Waar bestaande hoogspanningslijnen een goede ruimtelijke ontwikkeling van steden en dorpen belemmeren zal, in overleg met de elektriciteitsmaatschappij naar een oplossing (verkabeling of een ander tracé) gezocht moeten worden. Verkabeling van (delen van) bestaande 110 kV-lijnen in gebieden met bijzondere natuur- en landschapskwaliteiten is in sommige gevallen wenselijk. In de gemeente haaksbergen wordt in de komende jaren een nieuwe 110 Kv kabel aangelegd door TenneT. Op het trace kan geen zoutwinning plaatsvinden.	
<i>Interpretatie</i> Op, rond en onder kabel en leidingtracés kan geen zoutwinning plaatsvinden vanuit veiligheids-overwegingen.	

Straalpaden Bron: Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	
<i>Omschrijving</i> Om telefoonverkeer met ultra korte golflengte mogelijk te maken zijn er straalpaden tussen de verschillende telefooncentrales. Binnen zo'n straalpad mogen geen hoge gebouwen of andere obstakels worden opgericht. De maximale bouwhoogte hangt af van de specifieke locatie.	
<i>Interpretatie</i> Het plaatsen van winningsputten is in principe geen probleem omdat deze een geringe hoogte hebben. Afhankelijk van de hoogte van de boortoren moet worden gekeken naar de beperkingen die deze locaties hebben. Het zal vooral een financiële afweging zijn om wel of niet (ge-)stuurd naar zout te boren. De locaties vormen geen belemmering voor eventuele buisleidingen.	

Laagvliegroutes Bron: Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	
<i>Omschrijving</i> Aan de westzijde van de gemeente Haaksbergen loopt een laagvliegroute noord-zuid gericht. De maximale bouwhoogte binnen een laagvlieg zone bedraagt 40 meter boven maaiveld en vraagt ten alle tijden om overleg met Defensie.	

Interpretatie

Er zijn geen hoge gebouwen, torens, windturbines toegestaan onder de militaire laagvliegroute en het aanliegebied van vliegveld Twente (funnel). De boorinstallatie voor de zoutwinning mag maximaal 40 meter hoog zijn, als deze hoger is, is zoutwinning niet mogelijk in deze zone.

Zoutwinningsvergunningen

Bron: Akzo Nobel Base Chemicals bv



Omschrijving

AkzoNobel heeft voor een gedeelte van Twente vergunning voor de winning van zout.

Interpretatie

In het gebied waarvoor de vergunning al is afgegeven is zoutwinning (waarschijnlijk) gemakkelijker te realiseren, dan daarbuiten.

3.2 Overzicht thema's, bronnen en rating

	Thema	Bron	Rating			
Wonen, werken en recreëren	Woonbestemming bestaand	Bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	★	☆	☆	☆
	Woonbestemming gepland	Ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015	★	☆	☆	☆
	Bedrijfsbestemming bestaand	Bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	★	★	☆	☆
	Bedrijfsbestemming gepland	Ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015	★	★	★	☆
	Recreatie bestaand	Bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	★	☆	☆	☆
	Recreatie gepland	Ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015	★	☆	☆	☆
	Agrarische cultuurgronden	Bestemmingsplannen gemeente Haaksbergen	★	★	★	★
	N18 tracé	Trajectnota/MER N18 Varsseveld-Enschede	★	★	★	★
Water	Oppervlaktewater en waterbergingsgebieden	Topografische kaart en Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	☆	☆	☆
	Grondwaterbeschermingsgebieden	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	☆	☆
	Watersaandoelingsgebieden	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	★	☆
Natuur	Natura 2000	Natura 2000, Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	☆	☆	☆
	Provinciale Ecologische Hoofdstructuur	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	☆	☆	☆	☆
	Bestaande natuur	Topografische kaart en Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	☆	☆	☆
	Nieuwe natuur	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	★	☆
	Ecologische verbindingszone	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	★	☆
	Beheersgebieden	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	★	☆
	Afrondingsgebieden van de PEHS	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	★	☆
Landschap en cultuur	Belvedere gebieden	www.belvedere.nu	☆	☆	☆	☆
	Archeologisch waardevol terrein	Bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen	★	☆	☆	☆
	Gebieden met hoge indicatieve archeologische waarde	Indicatieve Kaart Archeologische Waarde (IKAW)	★	★	★	☆
	Aardkundig waardevol terrein	www.meetnetlandschap.nl (15-08-2008)	☆	☆	☆	☆
Overige thema's	Laagvliegroutes	Bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen	★	★	★	★
	Hoogspanningsleidingen	Bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen	★	☆	☆	☆
	Straalpaden	Streekplan Overijssel 2000+, juli 2008	★	★	☆	☆
	Zoutwinningvergunningen	Akzo Nobel Base Chemicals bv	★	★	★	★

4 Waardering per deelgebied

De waardering (rating) is in het kaartbeeld weergegeven met een kleurcodering:

- groen: Winning en aanleg buisleidingen mogelijk → Ja ★ ★ ★ ★
- geel: Winning en aanleg buisleidingen mogelijk onder voorwaarden → Ja, mits ★ ★ ★
- oranje: Winning en aanleg buisleidingen alleen mogelijk onder strikte voorwaarden → Nee, tenzij ★ ★
- rood: Winning en aanleg buisleidingen niet mogelijk → Nee ★

Per deelgebied is een 'ratingkaart' gemaakt die een overzicht geeft van de waardering op basis van de achterliggende thema's. De kaarten van bijlage 1 t/m 3 horen bij dit hoofdstuk met de interpretatie van kansrijke locaties en ontwikkelingen voor de zoutwinning.

4.1 Deelgebied Haaksbergen

Dit interessegebied heeft een oppervlakte van circa 25 km²

Enkele plekken zijn niet geschikt voor zoutwinning, als gevolg van de bestaande natuur, de ligging van de rioolwaterzuivering en ontwikkeling van recreatie. Aan de bovenkant van het gebied ligt een klein Natura 2000 terrein, Boddenbroek. In de ratingkaart is dit terrein rood weergegeven, in het midden over de bovengrens van het gebied buiten de gemeente. De relatief kleine gebieden die als natuur zijn aangemerkt kunnen worden omzeild door de boring schuin te zetten. Verder zijn er bijna geen beperkingen voor zoutwinning. De beperkingen (*** gebieden) zijn voornamelijk het gevolg van de hoge indicatieve archeologische waarde en op enkele plaatsen de nieuwe natuurgebieden.

De kans is groot dat in de bodem veel archeologische vondsten aanwezig zijn. Rond 800 na Christus was er al een nederzetting aanwezig op de plaats waar het huidige Haaksbergen ligt. "Van oudsher werden de hoger gelegen gebieden bewoond en gebruikt" (bron 2, p.26). De dekzandruggen zijn de hogere delen in het landschap, deze komen grotendeels overeen met de hoge archeologische verwachtingswaarde. De aanwezigheid van archeologische verschijnselen staat een ontwikkeling in principe niet in de weg. Indien uit archeologisch onderzoek (bureau onderzoek en veldonderzoek) blijkt dat daadwerkelijk archeologische vondsten aanwezig zijn, is 'behoud in situ' een belemmering voor ontwikkeling. Een andere optie is de vondsten opgraven en documenteren volgens een archeologisch Programma van Eisen (dat is goedgekeurd door het bevoegd gezag). De vondsten worden dan naar depots afgevoerd.

Op de locaties waar nieuwe natuurgebieden gepland zijn, kan de zoutwinning een financiële impuls geven om nieuwe natuur te ontwikkelen. De boorlocatie wordt afgewerkt met een gebouwtje, waarna AkzoNobel kan bijdragen om het nieuwe natuurgebied tot stand te brengen. De zoutwinning hoeft dus geen belemmering te vormen. Let wel op de leidingen, die nog bereikbaar moeten blijven voor onderhoud en de verstoringsgevoelige beplanting.

Het structuurplan geeft ten zuiden van Sint Isidorushoeve de uitbreidingsrichting voor bedrijvigheid aan. Dit biedt kansen voor de zoutwinning. Deze uitbreidingsrichting overlapt met een indicatieve

hoge archeologische verwachtingswaarde. Voordat hier zoutwinning plaatsvindt moet daarom archeologisch onderzoek plaatsvinden.

Enkele tracévarianten voor de N18 lopen door dit interessegebied. Onder de weg zelf kunnen geen cavernes liggen. Voor de ontwikkeling van zoutwinning kan wel aangesloten worden bij de ontwikkeling van de weg, zie § 3.1.1.

4.2 Deelgebied Sluitersveld

Interessegebied Sluitersveld heeft een oppervlakte van circa 26 km². We laten het aansluiten op interessegebied Haaksbergen, omdat de ondergrondstudie laat zien dat het zoutkussen onder Sint Isidorushoeve een uitloper heeft naar het oosten langs de noordrand van Haaksbergen. De bovengrond van dit hele aaneengesloten zoekgebied is relevant voor de inventarisatie van de mogelijkheden voor zoutwinning. In dit deelgebied komt ook Rötzout voor, dat op de kruising met de gemeenten Hof van Twente en Hengelo in veilig winbaar gebied aanwezig is (bron 9).

Van dit deelgebied ligt slechts 30% in de gemeente Haaksbergen. Van de gehele interessegebied kent circa 50% van het oppervlakte geen beperkingen (****) voor de zoutwinning. Voor globaal 20% is zoutwinning niet mogelijk (*). Voor een klein deel (circa 1%) is ontwikkeling alleen mogelijk onder strikte voorwaarden 'Nee, tenzij (**)' . Voor de resterende 30% zijn er aandachtspunten waarmee rekening gehouden moet worden (***).

Zoutwinning is niet mogelijk in de gebieden (*) met de bestemming 'bestaande natuur' en 'oppervlaktewater'.

De waardering ** is gegeven, ter plaatse van het grondwaterbeschermingsgebied ten zuiden van Boekelo. Ontwikkelingen in dit gebied zijn niet wenselijk als het niet strikt noodzakelijk is. We raden af op deze locatie zout te winnen. Als er geen andere mogelijkheid is voor zoutwinning en hier toch ontwikkeling plaatsvindt, moet de waterkwaliteit minimaal gelijk blijven (stand-still principe). Het is echter beter te zorgen voor verbetering van de waterkwaliteit (step-forward principe).

De waardering *** komt vooral voort uit de toekenning wateraandachtsgebied, dat voor het grootste deel samenvalt met de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur, waarbinnen de nieuwe natuur en beheergebieden kunnen samengaan met de ontwikkeling van de zoutwinning. Verder brengen de gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde aandachtspunten voor ontwikkeling met zich mee.

Haaksbergen bereidt de aanleg voor van nieuw bedrijventerrein aansluitend aan de huidige industrieterreinen Brammelo en Stepelo. Dit aandachtspunt creëert kansen voor de zoutwinning. Aansluitend aan Stepelo, ten noorden van Haaksbergen, komt het bedrijventerrein Stepelerveld dat boven een uitloper van het zoutkussen onder St. Isidorushoeve ligt. Het geplande tracé voor de N18 langs de noordzijde van Haaksbergen zou voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein ideaal zijn. Deze variant heeft daarom de voorkeur van de gemeente. De gemeente heeft haast met de ontwikkeling van het bedrijventerrein, omdat er dringend behoefte is aan ruimte voor bedrijven of voor verplaatsing (bron 2 en 15). Na het zetten van de boringen voor de zoutwinning kan het terrein verder ontwikkeld worden als bedrijventerrein. Het type bedrijvigheid op het terrein Stepelo: naast de bouw van

een bedrijfsverzamelgebouw (kantoorruimtes), zijn grootschaliger bedrijven aanwezig zoals expeditie/magazijnruimte en autoschadeherstelbedrijven.

De groene gebieden ****, zonder beperkingen, zijn in gebruik als agrarisch gebied: weilanden en akkers.

4.3 Deelgebied Buurse

Dit interessegebied heeft een oppervlakte van circa 28 km². Voor de oostelijke helft van dit 'interessegebied' is al een winningsvergunning aanwezig.

Binnen het zoekgebied is een klein gedeelte zonder beperkingen voor de zoutwinning, dit is circa 1% van het oppervlak. Van het overige oppervlak heeft globaal 65% de waardering *** (geel) en 35% de waardering * (rood). Het rode gebied, waar ontwikkeling als zoutwinlocatie niet mogelijk is, is voor het grootste deel bestemd als Natura 2000 en voor het overige deel is dit bestaande natuur binnen de PEHS. De Natura 2000 gebieden Haaksbergerveen, Haaksbergerzand en Witte Veen zijn internationaal beschermd en het veen is zeer kwetsbaar voor verstoring van het watersysteem. Het Zechstein-Z1-zout in de ondergrond (bron 9) bevindt zich echter direct rond en onder Buurse (woonkern rating *) en niet onder de natuurgebieden.

Het meest interessant zijn de voorwaarden waaronder ontwikkeling mogelijk is in de geel gemarkeerde gebieden. De aandachtspunten komen voort uit de markering van het gebied als wateraandachtsgebied voor natuur en op sommige plaatsen ook doordat gebieden met hoge archeologische verwachtingswaarden aanwezig zijn.

Het gebied rondom Buurse heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde (***), omdat hier van oudsher bewoning plaatsvindt op de dekzandkoppen. Bij Buurse zijn de oudste vondsten van de streek gedaan (bron 2). In de bodem zullen veel overblijfselen aanwezig zijn. De eventuele vondsten staan een ontwikkeling niet in de weg, maar moeten wel gekarteerd en gedocumenteerd worden. Het extra onderzoek dat hiermee gepaard gaat is een aandachtspunt voor de ontwikkeling.

Om de veerkracht van het watersysteem te herstellen zijn in het streekplan wateraandachtsgebieden opgenomen. In dit 'interessegebied' gaat het om wateraandachtsgebieden voor natuur. "Uitvoering van het beleid vindt uitsluitend plaats via stimuleringsbeleid en/of, binnen de milieubeschermingsgebieden via een gebiedsgerichte aanpak (bijvoorbeeld in het kader van de reconstructie)." (bron 3, p.96) Bij het herstel van de veerkracht gaat het om zaken als herdimensionering van watergangen, vergroting van de vochtopname-capaciteit van de bodem en retentie van water. In natuurgebieden voorkomt dit schade door verdroging (bron 3, p.96). Dit doel kan als ontwikkelingskans aangegrepen worden om naast de plaatsing van de zoutwinning ook watergangen te herdimensioneren.

Doorkruisen EVZ

Voor de aanleg van buisleidingen vanaf de interessegebied Buurse richting Hengelo om het Buurszand en Haaksbergerveen heen, zullen 'rode lijnen' doorkruist worden: de oost-west gerichte ecologische verbindszones. Aangezien ook kabels en leidingen voor de woningen in het buitengebied zijn aangelegd, zullen er vermoedelijk mogelijkheden zijn deze EVZ te doorkruisen. Bij de aanleg spelen onder andere de volgende onderwerpen een rol:

- voorkomen van verstoring van paar- en/of broedseizoen en/of leefgebied van diersoorten;
- voorkomen van de aantasting van het groeigebied van beschermde plantensoorten
- geen verstoring van het hydrologisch systeem van de waterlopen, die de EVZ vormen;
- bundeling van doorsnijding met de ligging van bestaande leidingentracés of lokale wegen.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Conclusie

De zoutwinning draagt bij aan de doelstelling om de economische bedrijvigheid te stimuleren in Twente. In elke interessegebied liggen er genoeg kansen om de zoutwinning te localiseren.

De interessegebieden van Haaksbergen en Sluitersveld bieden de meeste aanknopingspunten voor zoutwinning met in de ondergrond het zoutkussen (Zechstein Z1) dat onder Sint Isidorushoeve doorloopt tot de noordkant van Haaksbergen. Naast de aandacht voor de hoge indicatieve archeologische verwachtingswaarde zijn niet veel beperkingen aanwezig. Hier moet wel rekening gehouden worden met de bestaande bebouwing in het buitengebied. In deelgebied Haaksbergen is daarnaast een rioolwaterzuiveringsinstallatie aanwezig, waar niet onder geboord kan worden. In beide deelgebieden liggen uitbreidingszones voor de bedrijventerreinen, dat biedt kansen om bij aan te sluiten met zoutwinning.

In deelgebied Buurse geeft de ligging van Natura 2000 gebieden Buursezand en Haaksbergerveen en Witte Veen een beperking aan de zoutwinning. Het Zechstein-Z1-zout in de ondergrond (bron 9) bevindt zich echter direct rond Buurse en niet onder de natuurgebieden. Kans is hier dat voor het oostelijk deel al een zoutwinningsvergunning aanwezig is.

De ontwikkeling van de N18 biedt kansen voor een gecombineerde ontwikkeling van de pekelleidingen parallel aan deze weg. De tracés die ten noordwesten langs Haaksbergen gepland zijn: VE 100 2x1, HE 100 2x1, VE 100, 2x2, GE 100 2x1, GE 100 2x2 en MMA. De noordwest-tracés hebben de voorkeur van de gemeente Haaksbergen voor de ontsluiting van de bestaande en nieuwe bedrijventerreinen.

5.2 Aanbevelingen

Aansluiten bij ontwikkelingen

Wij adviseren vroegtijdig contact op te nemen met de gemeente Haaksbergen om de ontwikkeling van zoutwinning op het bedrijventerrein af te stemmen met hun plannen voor de ontwikkeling van de bedrijventerreinen Brammelo en Stepelo. Zoutwinning wordt gekarakteriseerd als middelzware klasse. Dat past goed bij het type bedrijvigheid zoals autoherstel-, expeditiebedrijven en dergelijke, die gepland zijn op het bedrijventerrein. Verder zijn geen bestemmingsplanwijzigingen nodig wanneer winning daar plaatsvindt wat voordelen biedt voor de proceduretijd. Bedrijven ondervinden geen belemmering van de aanleg van de zoutwinning wanneer bij voorkeur voorafgaand aan de verdere invulling van het terrein de boringen en leidingen aangelegd worden. De boringen worden afgewerkt met een gebouwtje, dat een beperkt ruimtebeslag heeft (ca. 50 m²). Dat biedt voldoende ruimte voor de andere bedrijven. Verder is een bedrijventerrein goed ontsloten, zodat de winningslocatie gemakkelijk bereikbaar is.

Zodra (het voorontwerp van) het nieuwe bestemmingsplan beschikbaar is, is het belangrijk hier kennis van te nemen en zo nodig hierop te reageren. Het nieuwe bestemmingsplan kan nieuwe kansen bieden om met de ontwikkeling van zoutwinning bij aan te sluiten; het kan echter ook zorgen voor mogelijk belemmeringen. Het is uiteraard wel belangrijk dat AkzoNobel daar dan tijdig rekening kan houden.

N18

Wij adviseren aan te sluiten bij de aanleg van het nieuwe tracé van de N18. Ten noorden van Haaksbergen biedt het tracé van de N18 de goede kansen om bij aan te sluiten met de aanleg van de pekelleidingen om het zoutkussen onder Isidorushoeve aan te boren. Dit biedt procedure voordelen. Bijvoorbeeld de onderzoeken voorafgaand aan de wegaanleg hoeven niet meer uitgevoerd worden voorafgaand aan de aanleg van leidingen.

Onder de weg worden geen cavernes aangelegd. Op-en afritten nemen meer ruimte in beslag (kloverblad), het ziet er naar uit dat deze voor het noordwestelijke tracé aan de rand van het zoutkussen onder Isidorushoeve aangelegd zal worden. De ligging van definitieve tracé is belangrijk voor de planning van het winningsveld.

Tot 23 oktober 2008 kunnen schriftelijke reacties op de Trajectnota/MER van de N18 digitaal verzonden worden op www.inspraakpunt.nl. De bijbehorende documenten zijn op deze site te vinden alsmede op www.rws.nl/n18. Zoek afstemming met Rijkswaterstaat om in de periode van de wegwerkzaamheden leidingen aan te leggen. Dit is alleen mogelijk als AkzoNobel een de nieuwe winninglocatie heeft bepaald en daarvoor een vergunning heeft verkregen.

Onderzoek

Voorafgaand aan zoutwinning zal altijd een archeologisch onderzoek uitgevoerd moeten worden. Wij verwachten dat de impact van de boorgaten en de leidingtracés niet groot zal zijn op het behoud van archeologische relictten in de bodem.

Een groot deel van het gebied is bestemd als wateraandachtsgebied om het watersysteem veerkrachtig te houden. Dit betekent dat zorgvuldig rekening gehouden moet worden met stroomgebieden, inrij- en kwelgebieden, dat de waterstroming niet verstoord wordt en de waterkwaliteit niet achteruitgaat. Ook bij de kwetsbare veengebieden (Natura 2000) geldt dat de bodem en het watersysteem niet verstoord wordt, zoals risico om afdichtende kleilagen aan te tasten.

Bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen

De ontwikkelingsmogelijkheden voor zoutwinning zullen aan het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen getoetst moeten worden. Het bestaande bestemmingsplan is verouderd; het dateert uit 1994 met de aanpassingen van 2000. De gemeente werkt aan een volledig nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Inhoudelijk doet de gemeente geen uitspraken over het nieuwe plan. Volgens de planning van de gemeente is het voorontwerp in het najaar van 2008 gereed. Dan is er de mogelijkheid tot inspraak. Medio 2009 neemt de gemeenteraad een besluit over de vaststelling van het bestemmingsplan." Via de website, met bijeenkomsten, artikelen in GemeenteNieuws en met nieuwsbrieven houdt de gemeente betrokkenen en geïnteresseerden op de hoogte." (bron 15) Volgens de nieuwe WRO komt de bestemmingsplankaart digitaal beschikbaar.

Bronvermelding

1. Bestemmingplan buitengebied Haaksbergen, oktober 1994, gewijzigd januari 1995, maart 1995, september 1999, november 2000, vastgesteld door de Raad in de vergadering d.d 29 november 2000. Voorschriften, toelichting en bestemmingsplankaarten. Stedebouwkundig adviesbureau Witpaard partners;
2. Ontwerp structuurplan Haaksbergen 2015, SAB Arnhem, gemeente Haaksbergen 81.12.01.03\60935, vastgesteld 12 juli 2006;
3. Streekplan Overijssel 2000+, met wijzigingen tot mei 2008, juli 2008;
4. N18 waar staan we? Rijkswaterstaat, december 2007;
5. Trajectnota/MER N18 Varsseveld-Enschede Samenvatting. Rijkswaterstaat 2008
6. IKAW, Indicatieve Kaart Archeologische Waarde, RACM Amersfoort, oktober 2005-2007;
7. Topmap, Topografische Dienst, Kadaster 2003-2007;
8. De Nieuwe Kaart van Nederland, Nirov, Den Haag / Creative Commons - Naamsvermelding 2.5 Nederland, februari 2008;
9. Evaluatie Target Areas en mogelijkheden nader onderzoek ondergrond Twente, Syncera W07B0109, 22 februari 2008.

www

10. www.minInv.nl/ (onderwerpen > natuur > gebiedsbescherming > Natura 2000)
11. www.meetnetlandschap.nl
12. www.belvedere.nu
13. www.racm.nl
14. www.wikipedia.nl
15. <http://www.haaksbergen.nl/smartsite.htm?id=11475>

Personen

16. Provincie Overijssel, 5.1.2.e , eenheid ruimte, wonen en bereikbaarheid, team ontwikkeling
17. Provincie Overijssel, 5.1.2.e , beleidsinformatie, 5.1.2.e t@overijssel.nl

Bijlagen

- Bijlage 1: Kaartenserie Haaksbergen
- H1: Haaksbergen wonen, werken en recreëren
 - H2: Haaksbergen water
 - H3: Haaksbergen natuur
 - H4: Haaksbergen landschap en cultuur
 - H5: Haaksbergen overige thema's
 - H6: Haaksbergen ratingkaart

- Bijlage 2: Kaartenserie Sluiterveld
- S1: Sluiterveld wonen, werken en recreëren
 - S2: Sluiterveld water
 - S3: Sluiterveld natuur
 - S4: Sluiterveld landschap en cultuur
 - S5: Sluiterveld overige thema's
 - S6: Sluiterveld ratingkaart

- Bijlage 3: Kaartenserie Buurse
- B1: Buurse wonen, werken en recreëren
 - B2: Buurse water
 - B3: Buurse natuur
 - B4: Buurse landschap en cultuur
 - B5: Buurse overige thema's
 - B6: Buurse ratingkaart

- Bijlage 4: Overzichtskaart 'Rating'